

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

04 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare, declarate de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Bolgar Natalia și de către părțile vătămate Todorov V., Derivolcova F., Panicerscaia V., Caireac St., Parpulov I., Caltacci I., Caramalac U., Tudorova N., Chirnev C., Paslari V., Gherghi D., Cara D., Donea E., Chirova V., Chirova M., Șpacova A., Gradinar N., Gherghi D., Caramalac F., Caraghioz I., Șpacova A., Gradinar N., Panicerschi G., Panicerscaia I., Creascova T., împotriva sentinței Judecătorei Taraclia din 29 decembrie 2016 și a deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 19 februarie 2019, în cauza penală în privința lui

*Chiose Serghei xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în xxxxx*

Termenul de examinare:

Prima instanță: 31.10.2014 – 29.12.2016

Instanța de apel: 26.01.2017 – 29.11.2017

Instanța de recurs: 20.03.2018 – 24.04.2018

Instanța de apel: 09.07.2018 – 19.02.2019

Instanța de recurs: 23.05.2019 – 04.02.2020

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Taraclia din 29 decembrie 2016, s-a dispus încetarea procesului penal intentat în privința lui Chiose Serghei în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, din motiv că fapta comisă constituie contravenția prevăzută de art. 335 Cod contravențional.

S-a dispus încetarea procesului contravențional în privința lui Chiose Serghei în baza art. 335 Cod contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

Acțiunea civilă depusă de reprezentantul CAP „Rodina Nova” în proces de insolabilitate, Popa Ion, în sumă de 520 330 lei, precum și ale lui Chirnev Constantin în sumă de 28 704,00 lei, Todorova Nadejda în sumă de 9 707,00 lei, Paslari Valentin în sumă de 17 275,00 lei, Paslari Ana în sumă de 8 155,00 lei, Panicerscaia Ecaterina în sumă de 12 187,00 lei, Panicerscaia Valentina în sumă de 6 211,00 lei, Caireac Stepan în sumă de

5 513,00 lei, Gheorghii Dmitrii în sumă de 13 099,00 lei, Jegan Ivan în sumă de 19 623,00 lei, Chircioglo Dmitri în sumă de 16 230,00 lei, Cara Dmitri în sumă de 17 536,00 lei, Donea Elena în sumă de 5 818,00 lei, Chirova Vasilisa în sumă de 11 771,00 lei, Chirova Maria în sumă de 11 947,00 lei, Șpacova Ana în sumă de 17 953,00 lei, Gradinar Nicolae în sumă de 6 445,00 lei, Caltacci Ivan în sumă de 13 094,00 lei, Gheorghii Dmitri în sumă de 16 395,00 lei, Caramalac Feodor în sumă de 21 368,00 lei, Caraghios Ivan în sumă de 26 069,00 lei, Panicerschi Gheorghii în sumă de 21 763,00 lei, Panicerscaia Irina în sumă de 10 438,00 lei, Creascova Tatiana în sumă de 4 363,00 lei, Caramalac Ulian în sumă de 16 163,00 lei, au fost respinse.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Chiose Serghei, a fost învinuit de partea acuzării în aceea că activând în calitate de președinte al CAP „Rodina Nova”, ales în această funcție prin hotărârea Adunării generale al CAP „Rodina Nova” din 17 noiembrie 2008, încălcând prevederile lit. j) alin. (1) art. 26 a Legii nr. 1007-XV din 24 aprilie 2002 privind cooperativele de producție, care prevede, că adoptarea hotărârilor privind încheierea tranzacțiilor cu bunurile imobile ține de competența exclusivă a adunării generale, în lipsa hotărârii adunării generale a membrilor CAP „Rodina Nova” privind realizarea bunurilor imobile, la data de 20 ianuarie 2010 a întocmit contract de vânzare-cumpărare nr. 457 privind realizarea lui Dimitrov Victor a căsuței pentru paznici cu nr. cadastral 870120806201, garajului cu nr. cadastral 870120806202, depozitului cu nr. cadastral 870120806203, șopronului cu nr. cadastral 870120806204, garajului cu nr. cadastral 870120806205, atelier cu nr. cadastral 870120806206, cu valoarea totală 223 060 lei, aparținute lui CAP „Rodina Nova”, care ulterior au trecut în proprietate lui Dimitrov Victor, astfel cauzând lui CAP „Rodina Nova” prejudiciul material în proporții deosebit de mari.

Acțiunile lui Chiose Serghei au fost încadrate de acuzator conform prevederilor art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, *samavolnicia, adică exercitarea unui drept presupus i prin încălcarea ordinii stabilite, dacă s-au cauzat daune în proporții deosebit de mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.*

Totodată, prima instanță a reținut că, prin acțiunile sale, Chiose Serghei nu a cauzat Cooperativei Agricole de Producție „Rodina Nova” prejudiciul cât în proporțiile deosebit de mari, atât și în proporțiile mari, din care considerente prima instanță a considerat că, în acțiunile acestuia lipsesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

În același timp, instanța de fond a considerat că, la momentul vânzării bunurilor imobile menționate, Chiose Serghei a încălcat regula prevăzută de legislație pentru vânzarea bunurilor imobile ce aparțin Cooperativei Agricole de Producție „Rodina Nova”, prin ce a cauzat prejudiciul, manifestat prin încălcarea dreptului membrilor al Adunării Generale Cooperativei Agricole de Producție „Rodina Nova”, la adoptarea hotărârilor ce țin de vânzarea bunurilor imobile.

Astfel, prima instanță a considerat că, acțiunile inculpatului Chiose Serghei conțin elementele contravenției prevăzute de art. 335 Cod

contravențional, *samavolnicia*, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislație, fără a se cauza o daună considerabilă persoanei.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către procuror, inculpat și părțile vătămate:

3.1. Procurorul a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Chiose Serghei să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioada de probațiune de 2 ani.

Procurorul a menționat că prima instanță, motivând soluția în partea încetării procesului penal, a făcut trimitere la faptul că în rezultatul întocmirii contractului de vânzare-cumpărare, bunurile imobile menționate au fost vândute cu prețul de 150 000 lei, ce depășește costul lor în conformitate cu actele de evaluare. Mijloacele bănești obținute din realizarea bunurilor imobile respective, au fost introduse în casa CAP „Rodina Nova”.

Așadar, prima instanță a constatat, că în rezultatul realizării bunurilor imobile, nu a fost cauzat nici un fel de prejudiciu, or, mijloace de la realizarea bunurilor au fost introduse în casa întreprinderii, și bunurile au fost vândute cu prețul, care depășește prețul cu care au fost evaluate bunurile, conform evaluării efectuate de „Proexpert-Sud”.

Acuzarea a considerat, că datele cu privire la evaluare reflectate în actul întocmit de „Proexpert-Sud” din 24 noiembrie 2009 și anexate la materialele dosarului, poartă un caracter informativ și prețul reflectat în acest act nu poate fi luat în considerație de către instanța de judecată, or, un asemenea act nu exclude necesitatea efectuării expertizei, și respectiv nu are puterea probantă în conformitate cu art. 93 Cod de procedură penală.

În cadrul cercetării judecătorești partea vătămată Popa Ion a indicat, că prin încheierea Curții de Apel Cahul din 08 octombrie 2012, a fost numit în calitate de lichidator al acestei cooperative. Conform actelor predate de către conducerea întreprinderii, garajele, conform actelor de cesionare, urmau să fie transmise în contul stingerii datoriilor față de creditori și în conformitate cu registrul mijloacelor fixe, prețul bunurilor imobile care au fost înstrăinate de către Chiose Serghei constituie 93 000 lei, dar prețul bunurilor realizate urmează să fie acel cadastral, deoarece este mai aproape de prețul de piață. Partea vătămată Popa Ion, a indicat că, în rezultatul acțiunilor lui Chiose Serghei, CAP „Rodina Nova” i-a fost cauzat prejudiciul material, și dânsul a înaintat acțiunea civilă în sumă 223 610 lei.

Astfel, acuzarea a considerat că prin acțiunile sale, Chiose Serghei a cauzat CAP „Rodina Nova” prejudiciul material în proporții deosebit de mari și în acțiunile lui se regăsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

3.2. Inculpatul a solicitat casarea parțială a sentinței, în partea încetării procesului contravențional în baza art. 335 Cod contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională,

cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de încetare a procesului contravențional din cauza lipsei faptei contravenționale.

În ședința instanței de apel, inculpatul a depus trei suplimente la cererea de apel, invocând următoarelor motive:

- întocmind tranzacția privind înstrăinarea garajelor auto, în calitate de președinte al CAP „Rodina Nova”, a acționat în conformitate cu legislația în vigoare, nu a comis contravenția prevăzută de art. 335 Cod contravențional, deoarece prin acțiunile sale nu a prejudiciat pe nimeni;

- a acționat în strictă conformitate cu prevederile statutului întreprinderii, prin care a fost împuternicit să întocmească orice tranzacții cu privire la vânzare-cumpărare, or în conformitate cu pct. 8.16 al statutului întreprinderii, președintele cooperativei, fie personal fie prin reprezentanți, în limita competenței sale, în conformitate cu legislația în vigoare, perfectează contracte de vânzare-cumpărare și tranzacții de barter la suma până la 500 000 lei, iar de la suma 501 000 lei numai cu adoptarea hotărârii de către membrii organelor de conducere a cooperativei;

- instanța de judecată urma să țină cont de faptul că potrivit hotărârii adunării generale CAP „Rodina Nova” din 25 martie 2006, președintele cooperativei este împuternicit să vândă bunurile imobile în contul stingerii datoriilor în temeiul dispozițiilor nr. 3,4,5 din 12 noiembrie 2000 și respectiv actelor de cesionare din 23 noiembrie 2000;

- martorul Burlacov Stepan în prima instanță a declarat că certificatele privind cota-parte valorică au fost eliberate de întreprinderea „Rodina”, care a fost lichidată, dar CAP „Rodina Nova” nu este succesorul în drepturi al întreprinderii agricole „Rodina”. Totodată a mai indicat că la începutul anului 2010, a avut loc ședința consiliului CAP „Rodina Nova”, în cadrul căreia s-a adoptat decizia de a realiza bunurile imobile, și anume parcul de automobile în conformitate cu dispoziția nr. 5 din 12 noiembrie 2000 și ferma de păsări în conformitate cu dispoziția nr. 3 din 12 noiembrie 2000. Acest fapt a fost confirmat și prin declarațiile martorilor Zaporojan Petru, Todorov Ivan, Dimitrova Anna și Mutavci Maria;

- potrivit dispoziției nr. 5 din 12 noiembrie 2000 și actului de cesionare din 23 noiembrie 2000, parcul auto cu prețul total 93 913 lei a fost transmis pentru realizarea în contul stingerii datoriilor salariale, impozitelor și altor datorii. Acest preț a fost fixat în baza hotărârii comisiei de privatizare și putea fi schimbat doar luând în considerație uzura;

- atât la etapa urmăririi penale cât și în cadrul judecării cauzei, acuzarea nu a prezentat date privind evaluarea parcului de automobile, prin urmare nu există suma prejudiciului. Datele cu privire la suma evaluării de 223 610 lei prezentată de către organul cadastral, la care face trimitere organul de urmărire penală, au fost eliberate pe numele lui Dimitrov Victor și sunt datate cu 01 iunie 2010, pe când în rechizitoriu, data comiterii infracțiunii este 20 ianuarie 2010, respectiv datele la suma prezentată de organul cadastral nu sunt relevante cauzei penale respective;

- prima instanță corect a respins acțiunile civile înaintate de părțile vătămate și părțile civile, deoarece persoanele care au fost recunoscute în calitate de părți civile pe dosarul în cauză, nu sunt membri al CAP „Rodina Nova”, or Legea cu privire la cooperativele de producție stabilește expres, că calitatea de membru al cooperativei încetează în momentul reorganizării sau lichidării cooperativei, iar părțile civile recunoscute în această calitate în cadrul dosarului în cauză, nu au confirmat prin probe precum că ei sunt membri al CAP „Rodina Nova”. Mai mult ca atât, potrivit ordinelor de încasare, suma de 150 000 lei a fost introdusă în casa întreprinderii, astfel, nu există prejudiciu material cauzat;

- la înaintarea învinuirii, pentru apărarea drepturilor sale a fost desemnat avocatul Caraseni Ghenadie, care potrivit hotărârii Uniunii Avocaților din 26 septembrie 2014, nu avea dreptul de a exercita profesia de avocat, deoarece i-a fost încetată activitatea, prin urmare, a fost încălcat dreptul învinuitului la apărare, deoarece a fost lipsit de asistența unui apărător calificat.

3.3. Părțile civile Panicerschii Gheorghe, Gherghi Dmitri, Chirova Maria, Chirova Vasilisa, Panicerscaia Valentina, Parpulov Ivan, Panicerscaia Ecaterina, Creascova Tatiana, Caraghios Ivan, Chirnev Constantin, Caltacci Ivan, Gherghi Dmitrii, Gradinar Nicolai, Chircioglo Dmitrii, Jepan Ivan, Cara Dmitri, Caramalac Fedora, Panicerscaia Irina, Todorova Nadejda, Donea Elena, Paslari Valentina, Caireac Stepan, Tatarlî Ivan, Chirova Maria, Caramalac Ulian și de părțile vătămate Derivolcova Feodora, Pucal Savelii și Todorov Vasile, care au solicitat admiterea apelurilor declarate, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Chiose Serghei să fie recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii incriminate și să fie admise integral acțiunile civile înaintate de către ei.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2017, au fost respinse apelurile ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a considerat că la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei și just a ajuns la concluzia de a înceta procesul penal în privința lui Chiose Serghei, din motiv că fapta comisă de acesta reprezintă contravenția prevăzută de art. 335 Cod contravențional, și corect a dispus încetarea procesului contravențional în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

5. Procurorul, a contestat decizia instanței de apel cu recurs ordinar în temeiul prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală, solicitând casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În motivarea recursului procurorul indică că instanța de apel, contrar prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, nu a descris fapta considerată ca fiind dovedită, cu indicarea locului, timpului și modului săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele.

La baza învinuirii a fost pus costul bunurilor prezentat de către organul cadastral, care este identic cu costul de piață, și care la momentul comiterii infracțiunii constituia 223 610 lei. Chiar dacă potrivit dispozițiilor de încasare, Dimitrov Victor a achitat în casa CAP „Rodina Nova” suma de 150 000 lei, oricum reiese că există un prejudiciu în sumă de 73 610 lei, care până în prezent nu a fost restituit.

Instanța de apel nu a dat nici o apreciere declarațiilor părții vătămate, Popa Ion, care a indicat că în conformitate cu registrul mijloacelor fixe, prețul bunurilor imobile care au fost înstrăinate de către Chiose Serghei constituie 93 000 lei, dar prețul bunurilor realizate urmează să fie cel cadastral, deoarece este mai aproape de prețul de piață. La fel, ultimul a declarat că în rezultatul acțiunilor lui Chiose Serghei, CAP „Rodina Nova” i-a fost cauzat prejudiciu material, iar el a înaintat acțiune civilă în sumă de 223 610 lei. Prin urmare, acuzarea consideră că inculpatul a cauzat CAP „Rodina Nova” prejudiciul material în proporții deosebit de mari, iar în acțiunile acestuia se regăsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

5.1. Părțile vătămate Chirova Maria, Derivolcova Feodora, Pucal Savelii, Creascova Tatiana, Chirnev Constantin, Caltacci Ivan, Chircioglo Dmitri, Jegan Ivan, Cara Dmitri, Todorov Vasile, de asemenea au declarat recurs invocând că nu sunt de acord cu hotărârile instanțelor de fond deoarece Chiose Serghei, ilegal și samavolnic, fără hotărârea fondatorilor și adunării generale, a vândut bunurile imobile ale CAP „Rodina Nova” astfel cauzând un prejudiciu în valoare de 223 060 lei, prin urmare acesta urmează a fi pedepsit pentru cele comise.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 24 aprilie 2018, au fost admise recursurile, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. Pentru a pronunța decizia, instanța de recurs a reținut că, potrivit rechizitoriului, Chiose Serghei a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, samavolnicia, adică exercitarea unui drept presupus prin încălcarea ordinii stabilite, dacă s-au încălcat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice.

Examinând cauza, instanța de fond, în partea dispozitivă a sentinței, a dispus încetarea procesului penal deoarece fapta inculpatului constituie contravenția prevăzută de art. 335 Cod contravențional, totodată procesul contravențional fiind încetat din motiv că a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspundere contravențională, pe când în partea descriptivă a acesteia, nu a constatat ca fiind dovedită în acțiunile inculpatului fapta contravențională prevăzută de art. 335 Cod contravențional, fiind astfel încălcate cerințele art. 394 alin. (1) pct. 1) și art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală.

În altă ordine de idei, instanța de recurs a menționat că decizia atacată prezintă și deficiențe sub aspectul motivării, fiind una confuză și fără o argumentare concretă, instanța făcând doar o copie a sentinței instanței de fond, fără a da o nouă apreciere probelor administrate în cauza penală, or având dreptul să reformeze sentința atacată, instanța de apel apriori a mers pe ideea preconcepută a instanței de fond care a statuat asupra vinovăției inculpatului de comiterea contravenției prevăzută de art. 335 Cod contravențional.

7. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 19 februarie 2019, au fost admise apelurile, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

A fost încetat procesul penal în privința lui Chiose Serghei învinuit de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, deoarece există circumstanțe care exclud sau condiționează urmărirea penală sau tragerea la răspundere penală.

Acțiunile civile înaintate de către părțile vătămate: reprezentantul CAP „Rodina Nova” în proces de insolvabilitate Popa Ion în sumă de 520330 lei, Todorova Nadejda în sumă de 9707,00 lei, Chirnev Constantin în sumă de 28704,00 lei, Pascari Valentin în sumă de 17275,00 lei, Pascari Anna în sumă de 8155 lei, Panicerscaia Ecaterina în sumă de 12187,00 lei, Panicerscaia Valentina în sumă de 6211,00 lei, Cairiac Stepan în sumă de 5513,00 lei, Gherghi Dmitrii în sumă de 13099,00 lei, Jegan Ivan în sumă de 19623 lei, Chircioglo Dmitrii în sumă de 16230 lei, Cara Dmitrii în sumă 17536 lei, Donia Elena în sumă de 5818,00 lei, Chirova Vasilisa în sumă de 11771,00 lei, Chirova Maria în sumă de 11947,00 lei, Șpacova Anna în sumă de 17953,00 lei, Grădinar Nicolai în sumă de 6445 lei, Caltacci Ivan în sumă de 13094,00 lei, Gherghi Dmitrii în sumă de 16395,00 lei, Caramalac Fiodor în sumă de 21368,00 lei, Caraghioz Ivan în sumă de 26069,00 lei, Donia Elena în sumă de 5818,00 lei, Chirova Vasilisa în sumă de 11771,00 lei, Chirova Maria în sumă de 11947,00 lei, Șpacova Anna în sumă de 17953 lei, Grădinar Nicolai în sumă de 6445,00 lei, Panicerschii Gheorghii în sumă de 21763,00 lei, Panicerscaia Irina în sumă de 10438,00 lei, Criascova Tatiana în sumă de 4363,00 lei, Caramalac Ulian în sumă de 16163,00 lei, au fost lăsate fără examinare.

7.1. Pentru a pronunța decizia, instanța de apel a reținut că, prima instanță nu a dat apreciere încălcărilor procesuale, comise de către organul de urmărire penală și procuror în cadrul pornirii urmăririi penale și înaintării învinuirii, care sunt temeiuri pentru emiterea sentinței cu privire la încetarea procesului în cauză în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Astfel, instanța de apel a menționat că, la data de 08 august 2012 ofițerul de urmărire penală CPR Taraclia, maior de poliție Chircov G.V. a emis ordonanța de pornire a urmăririi penale nr. 2012460224 după semnele componenței infracțiunii prevăzută de art. 352 alin (3) lit. d) Cod penal, pe faptul samavolniciei din partea conducerii CAP „Rodina Nova”.

Din motivarea ordonanței indicate sus rezultă, că în perioada din 2008 până în decembrie a anului 2011, conducerea CAP „Rodina Nova”, exercitând un drept presupus de-al său în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, a

dispus cu privire la demontarea și vânzarea ulterioară a obiectelor imobile ale acestei întreprinderi, însoțită cu nimicirea bunurilor, care s-au soldat cu cauzarea prejudiciului CAP „Rodina Nova” în proporții deosebit de mari, care depășește suma de 150 000 lei. (vol. 1, f.d. 87).

La data de 27 decembrie 2012, ofițerul de urmărire penală al CPR Taraclia maior de poliție Chircov G.V. a emis ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț pe Chiose Serghei pe faptul însușirii bunurilor străine (vol. 2, f.d. 181)

Totodată instanța de apel a considerat, că deși prin ordonanța procurorului din 27 decembrie 2012, Chiose Serghei a fost recunoscut în calitate de bănuț, este eronat calculat termenul aflării lui în această calitate anume din 27 decembrie 2012, reieșind din următoarele circumstanțe.

Astfel, în cadrul examinării cauzei în prima instanță și în instanță de apel a fost veridic stabilit, că în perioada 08 august 2012 Chiose Serghei a fost directorul CAP „Rodina Nova”.

Aceste circumstanțe se confirmă prin:

- explicațiile lui Chiose Serghei făcute în cadrul urmăririi penale din 20 iulie 2011, unde este indicat, că el activează în calitate de director al CAP „Rodina Nova” (vol. 1, f.d. 101).

- extrasul din procesul-verbal nr. 1 al ședinței consiliului CAP „Rodina Nova”, din 13 februarie 2009 cu semnătura lui Chiose Serghei în calitate de președinte al CAP „Rodina Nova”, (vol. 2, f.d. 12).

- scrisoarea ofițerului organului de urmărire penală al CPR Taraclia, căpitanul de poliție Jeliapov I.I. cu nr. 7438 din 26.08.2011 pe numele președintelui CAP „Rodina Nova” Chiose Serghei (vol. 2, f.d. 16).

Ținând cont de circumstanțele expuse instanța de apel a constatat, că în perioada la data de 08 august 2012 anume Chiose Serghei a fost conducătorul CAP „Rodina Nova”.

Astfel, instanța de apel a menționat, că din motivarea ordonanței indicate rezultă, că anume Chiose Serghei este bănuț de comiterea infracțiunii, prevăzută de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, adică pe faptul, că în perioada din 2008 până în decembrie a anului 2011, exercitând un drept presupus de-al său în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, a dispus cu privire la demontarea și vânzarea ulterioară a obiectelor imobile ale acestei întreprinderi, însoțită cu nimicirea bunurilor, care s-au soldat cu cauzarea prejudiciului CAP „Rodina Nova” în proporții deosebit de mari, care depășește suma de 150 000 lei. (vol. 1, f.d. 87)

Instanța de apel a menționat, că termenul de atribuire lui Chiose Serghei a statutului de bănuț urmează de calculat de la 08 august 2012, adică de la data emiterii ordonanței de pornire a urmăririi penale după semnele componenței infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

Astfel, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț conform art. 63 alin. (1) Cod de procedură penală se consideră ordonanța, în care organul de urmărire penală prima dată din momentul pornirii urmăririi penale reflectă fapta infracțională, ca fiind deja constatată și comisă de către o persoană

concretă, în cazul dat de Chiose Serghei, însoțită de calificarea juridică penală a acestei fapte. Astfel, organul de urmărire penală legalizează suspiciunile existente referitor la comiterea infracțiunii concrete de către persoana deja stabilită, și în continuare acțiunile urmăririi penale sunt îndreptate spre administrarea probelor pentru confirmarea vinovăției acesteia.

A mai menționat că, din motivul, că Chiose S. a fost recunoscut în calitate de bănuț la data de 08 august 2012, adică statutul în calitate de bănuț a expirat conform legii la data de 08 august 2012.

Cu toate acestea, prin ordonanța procurorului Procuraturii raionul Taraclia Terzi V.C., Chiose Serghei a fost pus sub învinuire doar la data de 27 octombrie 2014. (vol. 4, f.d. 107).

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia, că de la data de 08 august 2012 organul de urmărire penală urma în mod obligatoriu și necondiționat să înainteze învinuire lui Chiose Serghei sau să-l elibereze de sub urmărirea penală cu încetarea procesului în cauză.

Reținând că înaintarea învinuirii de către procuror a avut loc cu expirarea termenului prevăzut de lege, adică statutul de bănuț în privința lui Chiose Serghei a expirat conform legii la data de 08 august 2012, în timp ce acesta a fost pus sub învinuire și i s-a înaintat învinuirea doar la data de 27 octombrie 2014, instanța de apel a considerat, că organul de urmărire penală a comis ingerință în garanția prevăzută de art. 22 Cod de procedură penală.

8. La 22 aprilie 2019, prin intermediul oficiului poștal, în termen, a declarat recurs ordinar procurorul, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul Chiose Serghei să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, iar în conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, să fie dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioada de probațiune de 2 ani, cu admiterea integrală a acțiunilor civile înainte de părțile vătămate.

În motivarea recursului, invocând temeiul de drept prevăzut de pct. 6) alin. (1) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- statutul de bănuț Chiose Serghei l-a primit doar după înștiințarea acestuia cu ordonanța privind recunoașterea acestuia în calitate de bănuț, emisă la 27 decembrie 2012, dată din care putea dispune de drepturile sale și să îndeplinească atribuțiile prevăzute de art. 64 Cod de procedură penală;

- de la începutul urmăririi penale în cauză și până la 27 decembrie 2012, în privința lui Chiose Serghei, organul de urmărire penală nu a efectuat măsuri speciale de investigație sau acțiuni de urmărire penală;

- la 25 martie 2013, în privința lui Chiose Serghei procurorul a emis ordonanța privind atragerea acestuia în calitate de învinuit. Astfel, au fost respectate cerințele art. 63 alin. (3) Cod de procedură penală și Chiose Serghei a primit din acest moment statutul de învinuit;

- ordonanțele ulterioare de punere sub învinuire a lui Chiose Serghei, care se conțin în materialele dosarului penal, doar completau și precizau acuzația, care a fost înaintată de către procuror prin ordonanța din 25 martie 2013.

8.1. La 25 aprilie 2019, prin intermediul oficiului poștal, în termen, declară recurs ordinar părțile vătămate Todorov V., Derivolcova F., Panicerscaia V., Caireac S., Parpulov I, Caltacci I., Caramalac U., Tudorova N., Chirnev C., Paslari V., Gherghi D., Cara D., Donea E., Chirova V., Chirova M., Șpacova A., Gradinar N., Gherghi D., Caramalac F., Caraghioz I., Șpacova A., Gradinar N., Panicerschi G., Panicerscaia I., Creascova T., care solicită admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul Chiose Serghei să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

9. Judecând recursurile ordinare declarate și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță.

Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

După cum rezultă din materialele cauzei, cererile de recurs declarate se întemeiază pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Examinând argumentele recursurilor prin prisma temeiurilor de casare invocate, Colegiul penal constată că acestea și-au găsit confirmare în speța dedusă judecătii, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează.

Potrivit sentinței, prima instanță a dispus încetarea procesului penal intentat în privința lui Chiose Serghei în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, din motiv că fapta comisă constituie contravenția prevăzută de art. 335 Cod contravențional. Totodată, s-a dispus încetarea procesului contravențional în privința lui Chiose Serghei în baza art. 335 Cod contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

La rândul său, instanța de apel a casat sentința primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, a dispus încetarea procesului penal în privința lui Chiose Serghei învinuit de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, deoarece există circumstanțe care exclud sau condiționează urmărirea penală sau tragerea la răspundere penală.

Întru fundamentarea soluției pronunțate instanța de apel a reținut, că Chiose Serghei a fost recunoscut în calitate de bănuț la data de 08 august 2012, însă a fost pus sub învinuire doar la data de 27 octombrie 2014, respectiv înaintarea învinuirii de către procuror a avut loc cu expirarea termenului prevăzut de lege.

Analizând decizia recurată prin prisma argumentelor formulate în recursuri și materialele cauzei deduse judecătii, Colegiul penal lărgit atestă că concluziile instanței de apel cu privire la încetarea procesului penal intentat în privința lui Chiose Sergei în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, din motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează urmărirea penală sau tragerea la răspundere penală, este pripită.

Totodată argumentele care au stat la baza emiterii soluției menționate sunt contrare materialelor cauzei.

Astfel, deși instanța de apel menționează că din motivarea ordonanței de pornire a urmăririi penale din 08 august 2012, rezultă că anume Chiose Serghei este bănuț de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, iar acest fapt ar echivala cu recunoașterea în calitate de bănuț a acestuia.

Totuși Colegiul penal lărgit reține, că în sensul art. 63 alin. (1) Cod de procedură penală, persoanei îi poate fi recunoscută calitatea de bănuț doar dacă în privința acesteia a fost emis unul dintre următoarele acte procedurale: 1) procesul-verbal de reținere; 2) ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate și 3) ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț. De asemenea, potrivit pct. 3) din alin. (2) al aceluiași articol, organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuț mai mult de 3 luni sau mai mult de 6 luni doar persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate.

Astfel, modalitățile de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț reglementate de articolul 63 alin. (1) din Codul de procedură penală se referă la prima componentă a conceptului de „acuzăț în materie penală” în sensul Convenției, și anume la „notificarea oficială, din partea autorității competente, privind suspiciunea referitoare la comiterea unei fapte penale”.

Potrivit practicii judiciare constante, în cazul în care față de o persoană există anumite bănuțeli rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și în raport cu aceasta sunt efectuate anumite acțiuni procedurale, care creează *repercusiuni importante asupra situației persoanei*, organele de urmărire penală au obligația de a recunoaște această persoană în calitate de bănuț în decurs de 5 zile din momentul de începere a primei acțiuni procedurale.

La caz, până la data de 27 decembrie 2012, când a fost emisă ordonanța privind recunoașterea în calitate de bănuț în privința lui Chiose Serghei, organul de urmărire penală nu a efectuat măsuri speciale de investigație sau acțiuni de urmărire penală, care ar fi creat repercusiuni importante asupra situației persoanei.

Ulterior, la 25 martie 2013, în privința lui Chiose Serghei procurorul a emis ordonanța privind atragerea acestuia în calitate de învinuit.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul constată că în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, deoarece considerentele reținute de către instanța de apel în vederea încetării procesului penal în privința lui Chiose Sergei în baza art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, din motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează urmărirea penală sau tragerea la răspundere penală, vin în contradicție cu materialele cauzei, temei care duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară produsă în speța respectivă, nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlătore erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct. 9 al prezentei decizii.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, Bolgar Natalia și de către părțile vătămăte Todorov V., Derivolcova F., Panicerscaia V., Caireac St., Parpulov I., Caltacci I., Caramalac U., Tudorova N., Chirnev C., Paslari V., Gherghi D., Cara D., Donea E., Chirova V., Chirova M., Șpacova A., Gradinar N., Gherghi D., Caramalac F., Caraghioz I., Șpacova A., Gradinar N., Panicerschi G., Panicerscaia I., Creascova T., casează

total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 19 februarie 2019, în cauza penală în privința lui **Chiose Serghei xxxxx** și dispune rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Chișinău.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 13 martie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor